СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 59. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 13. березня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 59. Jersey City, N. J., Thursday, March 13, 1930. THREE CENTS.

ТЕФТА ПОХОВАЛИ В АРЛІНҐТОНІ

СЕРЕД ДОЩУ І ГУКУ ГАРМАТНІХ ВИСТРІЛІВ. ВСІ ДЕРЖАВИ ПОНАДСИЛАЛИ КОНДОЛЕНЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Яких 6,000 людей відвідало домовину бувшого президента Тефта, яка спочивала на тім самім місці, де лежав Линколн. Кремезний жовнір з почесної сторожі підносив невеликих ростом догори, щоби могли поглянути в останне на покійного. Відправа в церкві була коротка. Не було ніяких промов.

До Арлінґтону відвезено Тефта з усіми військовими почестями. У похороннім поході видно було президента Гувера, Гюза, Першинґа й богато инших визначних людей.

Ляв дощ, але не відстрашив тисячної публики, яка залягла Арлінґтон.

З приводу смерти Тефта одержали уряд і родина цілі гори ріжних жалібних телеграм і кондоленційних письм з Америки й з усіх кінців світа.

МАЙНЕРИ ОБЖАЛОВУЮТЬ ЛУЇСА.

СПРИНҐФИЛД (Илиной). — На конвенції відламку майнерської юнії атаковано Луїса, президента „Ди „Юнайтед Майн Воркерс". Називали його Мусолінім майнерської організації й приписували йому вину за те, що майнери побирають тепер по $5 денно.

ДАЛІ ДЕРЖАТЬ З ЛУЇСОМ.

ІНДІЯНАПОЛІС. — 1,000 делеґатів, які зїхалися на конвенцію, рішили виключити з майнерської юнії делеґатів, які під комуністичним впливом розбивають юнію, скликуючи неправильно конвенцію з незадоволених Луїсом делеґатів.

ВИКИДАЮТЬ ЧУЖИНЦІВ ЗІ СЛУЖБИ.

ДІТРОЙТ. — Рада міста ухвалила усунути чужинців, які є на міській службі. Силою того розпорядку, який відноситься рівнож і до тих, котрі не мешкають у Дітройті, усунуть 786 учителів, котрі вчать у міських школах. Між иншими повинна бути звільнена зі служби і мати Линдберга, Миссис Івенджілин Лодж Линдберґ, яка мешкає на передмістю Дітройту.

ҐЕНЕРАЛ РОСЕЛ ПРО ГАЙТІ.

ВАШИНҐТОН. — З рамени секретаря стейту проголошено річний звіт, який надіслав ґенерал Джан Росел, американський високий комісар з Гайті. Росел обговорює відносини на острові, беручи в оборону маринарку й жандармерію, які були добродійством для краю. Ґенерал Росел твердить, що відомости, які поширюють про розрухи в Гайті, були переборщені, бо в послідній році тільки один раз прийшло до кривавої сутички з населенням, коли то вбито 10 тамошних уроженців. Він каже далі, що населення острова не інтересується політикою й отсе перший раз мало спокій та було бережене перед війною, тиранією і хабарництвом.

Це є по всякій правдоподібности останній звіт високого комісаря, бо той уряд буде знесений, а його місце заступить дипльоматична особа.

ФАРМЕРАМ НЕ ПОЛЕКШАЄ.

ВАШИНҐТОН. — Проголошено листа, якого вислав Леґґе, предсідатель Федеральної Фармерської Ради, до Шефера, ґовернора Норт Дакоти. В тім письмі Леґґе подає, що Фармерська Рада вправді закупила вже богато пшениці, але це не помагає. Рада закупить яких 100,000,000 бушлів пшениці, але мимо цього не відверне тим фармерської кризи, бо та допомога потягає за собою крізу фармерів у Канаді, Австралії й Арґентині. Є одна тільки рада: фармери мусять менше продукувати.

ПРОТИ ТАРИФИ НА ЦУКОР.

ВАШИНҐТОН. — В сенаті зачинається боротьба ізза ухваленої тарифи на цукор. Хочуть знести наложене цло.

БИРД ГОВОРИТЬ ПО РАДІЮ.

СКЕНЕКТЕДИ.—Видавець „Ди Ню Йорк Таймс", Адольф Окс, говорив з адміралом Бирдом, котрий перебуває тепер у Новій Зеляндії. Розмова тягнулася по простори, довгім 10,000 миль. Бирд ґратулював Оксови зприводу 72-літних уродин. Було добре чути цілу розмову.

УБИВ ПОЛІСМЕНА З РОЗМИСЛОМ.

НЮ ЙОРК. — Полісмен Джан Суліven хотів задержати автомобіль, який їхав дуже скоро, а дотого поведення шоферів було по оповіданю очевидців таке, що можна було уважати їх за підозрілих людів. Коли шофери побачили полісмена, що їм затарасовує дорогу, віхали на нього з цілою силою і забили на місци та зникли.

СУДЬБА ПАСАЖИРІВ, ЯКІ ЇДУТЬ ЗАЙЦЕМ.

БОСТОН. — З Сантон (Бразилія) прибув до пристані корабель „Колдбрук", на якім знайшли 13 пасажирів, котрі їхали зайцем. Два з них вже були неживі, бо не видержали голоду й задухи, а решту відправлять назад до Бразилії.

ОСУДЖУЮТЬ ҐВЕЙДЕНА ІЗЗА КОМУНІСТІВ.

НЮ ЙОРК. — Поліційний комішенер Ґвейлен почав видавати фабрикантам списки комуністів, на те, щоби їх видалено з роботи. Цей його поступок стрінувся з протестом з боку 18 професорів права на Колюмбійськім університеті. Професори твердять, що поступок Ґвейлена не є згідний з конституцією і є нарушенням цивільних свобід, загарантованих законами.

Нормен Томас, соціялістичний провідник, заявив, що Ґвейлен розбуджує „червону ґістерію".

ЮВИЛЕЙ УЧИТЕЛЬСЬКОЇ СЕМИНАРІЇ В ЗАЛІЩИКАХ.

Заліщицька учительська семинарія святкує цього року 30-літній ювилей свого істнування. З нагоди ювилею відбудеться в Заліщиках зїзд усіх учителів, що вчились у цій школі, а скількість таких учителів сягає близько 1,000 осіб. Як відомо, учительська семинарія в Заліщиках мала завжди найбільшу скількість учнів-Українців і виховала чимало добрих працівників на полі шкільництва.

ФОНЕТИЧНИЙ ПРАВОПИС НА ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Правопис, який ухвалила Українська Академія Наук у Києві, постановили вживати в пресі, видавництвах, інституціях, у всяких зносинах, замісць дотеперішнього старого правопису, як пише сам А. Волошин в „Свободі" — органі християнсько-народної партії на Закарп. Україні в ч. 1—2 з 1930 р.: „Тою зміною буде елімінований один з найважніших наслідків тої ізольованої політики, відрізати нас від культурної соборности всього нашого народу". Має лише залишитися місцева говірка в мові.

ПРОДАВ СВОЮ ЖІНКУ ЗА ФЛЯШКУ ГОРІВКИ.

Один гірняк у Франції жив із своїм приятелем гірняком з Польщі, котрий залицявся до його молоденької та симпатичної жіночки, у великій приязні. При одній забаві невеличкому пиякови забракло грошей до дальшої забави, тому поставив свому товаришеви пропозицію, що продає йому свою жінку за фляшку горівки. Очевидно, що гірняк згодився на його просьбу, а жінка, почувши про це, пристала дуже радо на свою продаж. Чоловік забрав свої манатки та перенісся до одного бараку копальні. По кількох днях витверезився і доніс поліції про свій „гешефт". Тепер всі троє будуть відповідати перед судом.

КОКАЇНІСТИ І МОРФІНІСТИ У ЛЬВОВІ.

Кокаїна та морфіна — це страшні наркотики, які руйнують людину більше, як алькоголь і ведуть часто до повної утрати інтелектуальних здібностей та утрати волі. Про небезпеку цих наркотиків говорить факт, що Рада Союзу Народів мала окрему нараду у справі поборювання кокаїни і морфіни в европейських краях. Як виявляється, Львів має своїх торговців цими небезпечними наркотиками. Дня 27. І. при вул. Замарстинівській ч. 14 арештовано Гната Радванцера, якого переловлено у хвилині, коли він вприскував дозу морфіни якійсь Марії Гладунівній. Слідство ствердило, що Радванцер на спілку зі шваґром Н. Надлем провадили велику торговлю кокаїни і морфіни та самі давали інєкції цих наркотиків. Стверджено, що одним з постійних клієнтів цих купців був Антін Бринь, який платив що дня за кокаїну і морфіну по 10 золотих, а коли йому неставало грошей, то заставив свою гардеробу. У звязку з цею справою арештовано також Казимира Хмелевича і фризієра Германа Етінгера з вул. Ягайлонської.

ЗНАЙШОВСЯ 109-тий ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

СОЮЗ УКРАЇНОК В ДІТРОЙТ, МІШІҐЕН, ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

ХОЧЕМО ВАС ПОВІДОМИТИ, ЩО СВІДОМЕ УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО ДУЖЕ ЗРАДІЛО, ЩО ВЖЕ ЗІБРАНО СТОДОЛЯРОВИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ, ЯКИХ ОБЄДНАННЄ ПОШУКУВАЛО. ЦЕ ЗНАК, ЩО МІЖ АМЕРИКАНСЬКИМИ УКРАЇНЦЯМИ МАЄМО ПОВАЖНИЙ ГУРТ ЛЮДЕЙ ІДЕЙНИХ І БЛАГОРОДНИХ. А ЩОБИ ПРИСПІШИТИ БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПЕРЕСИЛАЄМО ЩЕ ОСІБНУ ЖЕРТВУ ЯК ЖЕРТВУ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК, СЕБТО ТИХ, ЯКІ З ЩИРИМ СЕРЦЕМ ПОМАГАЛИ ЗАВЖДИ КОЖДІЙ ДОБРІЙ НАРОДНІЙ РОБОТІ.

НАШУ ЖЕРТВУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE

P. O. Box 411, Philadelphia, Pa

ДОЛЯ НАШОЇ МОЛОДІ.

Одна картина... В квітні м. р. арештувала поліція в Тернополі кількох учеників тамошньої української гімназії, та суд по кількох тижнях припинив проти них слідство задля недостачі доказів провини й випустив їх на волю. Тим ученикам доношували харчі, а кілька разів занесли їм харч ученики та учениці тамошних гімназій. Староство в Тернополі наложило на них 18. Х. м. р. за те кару по 50 зол., а директори обох гімназій з власної ревности, без припоручення Кураторії, видалили їх на початку листопада зі школи, хоч знали, що засуджені внесли проти того відклик до суду. Дня 9. XII. 1929. по переведеній розправі суд звільнив учеників і учениці за ношення харчів від вини і кари, та все таки Кураторія видалила їх зі заведень, до яких ходили, та припоручила — якщо хочуть ходити до школи — індивідуально просити про це Кураторію. Видалені числом 8 — це сироти, діти залізничників та емеритованих урядовців, постійно замешкалі в Тернополі, отже не можуть з фінансових причин перенестись до інших міст. Так отже Кураторія своїм рішенням відібрала їм можність дальшої науки. При кінці треба додати, що з 3 них ходило до 8 кляси, а всі інші до 6 або семої.

РОБІТНИЦТВО В ХРИСТІЯНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЯХ.

Статистика виказує, що 1928 року понад 2 міліони робітників з цілого світа належало до інтернаціоналу християнських робітничих професійних союзів в Утрехті, в Голяндії. До цеї християнської робітничої організації належало між иншими 72,000 Німців, 180,000 Голяндців, 15,000 Бельгійців, 20,000 Поляків. Цю християнську робітничу організацію очевидно сильно поборюють соц. інтернаціонали, зокрема московський третій інтернаціонал, який уважає себе монополістом від ущасливлення робітничої кляси, хоч, як бачимо, велика скількість робітників не має і не хоче мати нічого спільного з комунізмом.

ОДИНАЦЯТЬЛІТНИЙ ХЛОПЕЦЬ УБИЙНИКОМ.

Два хлопці в Заставю, пов. Тернопіль, а то одинацятьлітній Бронислав Ґрескович і дванацятьлітній Роман Заблоцький посперечалися з собою за палицю. З цього між ними повстала бійка і тоді Ґрескович ударив з цілої сили два рази палицею Заблоцького по голові, в наслідок чого цей невдовзі закінчив життя.

НЕБІЖЧИК ЧКУРНУВ.

На одним мексиканськім цвинтари спускали до гробу труну з небіжчиком. Раптом віко труни затріщало, відпало на бік і з труни вискочив мерець та пустився втікати. Підбіг під цвинтарний мур, виліз на нього і заки люде, що подеревіли з жаху, очуняли, щез з їх очей. Тепер ті, що відпровадили були воскресшого покійника на місце вічного спочинку, дали ногам знати і втікли з цвинтаря, полишаючи в гробі порожну труну. Се був летарґ, який на щастя минув, заки труну присипано землею.

САМ СЕБЕ ЗАСУДИВ.

Купець Давид Бренер з Веренчанки (Буковина) зловив на стриху Андрія Баґницького, який хотів там щось украсти. Бренер привів Баґницького до кухні, велів його пильнувати свойому слузі, а сам пішов до жандармів, щоби там зголосити випадок. Але Баґницький витягнув револьвер і застрілився.

ПОЛІЦІЯНТ ШПІОНОМ.

На днях у Варшаві закінчилась розправа проти поліціянта Станислава Мацяшка, якого обвинувачено в шпіонажі на користь СРСР. Виявилося, що цей поліціянт збирав відомости про польську армію, про склади муниції і фабрики зброї та сам зголошувався до комуністичних послів і пропонував продажу цих інформацій за ґрубі гроші. Комуністичні посли відкидали ці пропозиції, а вкінці ця справа опинилася в суді. Наївного шпіона засуджено на 6 літ визниці.

НАД ДОНОМ І КУБАНЮ КИПИТЬ.

„Правда" пише, що над Доном діються „небувалі речі": У численних козацьких станицях підносять голову антирадянські елементи, які захоплюють у свої руки місцеву владу і переслідують комуністів. У карпівській і жуківській станицях були формальні погроми комуністів. Козаки побили членів сільсько-господарської кумуни, обпили їх потім водою і били вдруге так, що комуністам повипадали зуби і т. д. У красноярській станиці вороги большевиків зловили комуністів, водили їх по вулицях та немилосердно знущались на ними. В селі Тернові також побито комуністів. Над Доном вислано відділ війська, який арештував 40 козаків. Особи, що приїхали з Ростова до Києва, оповідають, що колективізація сільського господарства над Доном викликає велике невдоволення та заворушення і то такі поважні, що залізнича комунікація можлива тільки під охороною панцирних поїздів. Це саме діється на Кубанщині. Особи, що хочуть їхати до Катеринодару і Ростова, мусять мати на це окремий дозвіл радянського уряду.

У РАДЯНСЬКІЙ РОСІЇ ДВАЦЯТЬ ОДИН МІЛІОНІВ БЕЗРОБІТНИХ

СЕРЕД НИХ ОДИН МІЛІОН ЮНІЙНИХ РОБІТНИКІВ І ДВАЦЯТЬ МІЛІОНІВ СЕРЕД СЕЛЯНСТВА. БЕЗРОБІТТЯ Є ВАЖКОЮ ПРОБЛЄМОЮ ДЛЯ БОЛЬШЕВИКІВ.

МОСКВА (СССР). — В той час, як большевики нападають на капіталістичні держави, лаючи їх за безробіття в них, вони самі стоять перед тяжкою проблємою зменшення безробіття у себе в Радянщині. Серед російського юнійного робітництва було зареґістровано в минулому році 1,656,000 безробітних, а на 1-го лютого біжучого року їх числилося 1,235,000. Коли прийняти на увагу темпо, яким зменшується останніми місяцями безробіття, то треба вважати, що тепер серед юнійних робітників безробіття може не багато перевищає міліон.

Треба мати на увазі, що в Росії в юнійонах знаходяться майже всі робітники й професіоналісти. Та до безробітних ще треба причислити не лише тих робітників, котрі стоять поза юнionами й не мають тепер роботи та не зареґістровані, але й тих, які взагалі позбавлені права на працю ізза ріжних причин. Таких у число безробітних не зачисляють.

Крім того по обчисленню урядової статистики для річного виконання всіх сільсько-господарських робіт треба лише 60% скількости теперішнього дорослого сільського населення. Тому, що сільського робітництва тепер влада нараховує 50 міліонів, то треба числити, що серед нього є принаймні 20 міліонів безробітних. Приміщення на роботи цих безробітних тепер є головною проблємою радянського уряду.

„ПРАВДА" ГОВОРИТЬ ПРАВДУ.

МОСКВА (СССР). — Офіційний орган комуністичної партії, „Правда", виступив тепер з такою статею з приводу колективізації сільського господарства, що коли би кореспондент якоїсь чужої газети раніше був дозволив собі написати щось подібне, його за десять минут виславлено за межі Росії. Газета надзвичайно гостро критикує й ганьбить спосіб переведення колективізації, який тепер запровадила сама комуністична партія.

Дословно „Правда" пише так: „Цей зразок стопроцентової колективізації є огидним блофом — банькою з мила. 100 процентів колективізації є лише галасливий наказ партії в ріжних напрямках про стопроцентові успіхи. Але це ніщо инше, як лише стопроцентове одурювання та блофування бідного селянства".

ВОЮЮТЬ З ХРЕСТАМИ ТА ЦЕРКВАМИ.

МОСКВА (СССР). — Комуністи повели жваву аґітацію в тому сенсі, що останні протести цивілізованого світу проти релігійних переслідувань у Росії є лише плащиком для прикриття економічної блькоади Радянської Росії. Ліґа безбожників оголосила мобілізацію своїх членів та комсомольців для боротьби з Великодними святами.

НАПРУЖЕННЯ НА МОРСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН (Англія). — Відбулася двогодинна дискусія між головами делеґацій на морську конференцію. Тайне засідання цієї наради пройшло в дуже напруженій атмосфері. З коротенських повідомлень видно, що Бріян домагався, щоб инші учасники конференції вихожили всі свої карти на стіл, так як це зробила Франція.

Американська делеґація вирішила жадних політичних договорів та зобовязань не підписувати. Це значить, що Америка катеґорично відхиляє домагання Франції про забезпечення її на випадок війни. Напруження на конференції досягло найвищого степеня.

ПЕРША ПОРАЗКА МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Англія). — Робітничий уряд Мек Донелда перший раз потерпів поразку й був переголосований зєдиними голосами консерватистів та лібералів. На голосовання було поставлено додаток консерватистів до вугляного законопроекту, який пройшов більшістю 8 голосів проти урядової партії праці. Але при голосованню при слідуючому питанню Мек Донелд одержав більшість 98 голосів.

Лише міжнародня ситуація, а головно лондонська конференція, вратувала уряд Мек Донелда від негайної резиґнації та проголошення нових виборів.

ПОЗБАВЛЕННЯ ПОСОЛЬСЬКИХ ПРАВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Райхстаг позбавив права посольської недоторканности свого члена Ремеле, який є секретарем комуністичної партії, та ще шістьох инших комуністів-послів за закик робітництва до повстання. Їх має судити верховний ляйпціґський суд, але не тепер, коли парлямент ще засідає.

ПЛЯН ЙОНҐА БУДЕ РАТИФІКОВАНИЙ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Президент Гінденбурґ ужив свого впливу для скоршого прийняття й ратифікації пляну Йонґа. Гінденбурґ заявив, що коли в райхстаґу плян не здобуде подавляючої більшости, то він не підпише його.

Друге голосовання над пляном Йонґа дало такий вислід, що правительство й плян здобули більшість 89 голосів. Тепер не сумніваються, що при третьому читанню цього пляну він здобуде також велику більшість голосів, а тому без сумніву цими днями буде ратифікований.

ВЕЛИЧЕЗНА ПОЖЕЖА.

КОПЕНГАҐА (Данія). — У Швеції згоріла найбільша паперова фабрика, яка вартувала три міліони шведських корон ($810,000). Пожежа була така страшна, що все населення міста, біля якого була фабрика, втікало в страху з міста, ніби від вулканічного вибуху.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838

Адреса: "SVOBODA" P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИЛІЄМ ТЕФТ

Помер бувший президент Вилієм Тефт. Особа його замітна з того боку, що він був першим президентом, котрий сповняв два найвищі уряди, а це, президента держави, а потім президента найвищого суду. Тефт являється рівнож першим президентом, якого поховано на національнім цвинтарі в Арлінґтоні.

Вже з того, що тут сказано, виходило би, що Тефт був надзвичайною особою, з якою звязані якісь особливші успіхи, якісь надзвичайні діла. А на ділі воно так не було. Його президентура не задоволила навіть тих, які форсували його вибір. Сам Тефт побачив, що його адміністрація не є успішною. Він сам прийшов до переконання, що він займав політичне становище, на яке його видвигнула політична партія, хоч сам він не є політиком. Він не здавав собі справи з того, що сейчас, як тільки стане президентом, засиплють його домаганнями за політичними джабами. От того він не передбачував і у тих справах не визнавався. Він не знав, як заспокоїти амбіції й кишені ріжних політиканів і тому його адміністрація не викликала одушевлення навіть в рядах самої партії. І от тому, коли вибирали його за першим разом президентом, він дістав величезну більшість голосів, а вже за другим наворотом провалився дуже болючо. Тефт довів навіть до розбиття републиканських сил і уможливив демократам побіду й вибір Вилсона президентом держави. Значить, наробив партії великої шкоди. Бо Тефт не був ніколи політиком, а тільки урядовцем. І тому можна дивуватися, чому саме мимо того всього імя Тефта було популярне й загально шановане. Тайна успіху Тефта не лежить у його великих ділах ні в його особлившім талані. Бо ні одного ні другого в нього не було. Тефт був відомий як добрий і совісний робітник. Всі знали, що Тефтови усміхалася вже замолоду добре платна служба у приватних підприємствах, але гріш не мав для нього притягаючої сили. Тефт бажав служити державі й виконувати ріжні державні функції, які задовольняли його морально. Він був у робітничих і инших справах людиною консервативних поглядів, але почуття справедливости довело його приміром до того, що він, будучи ґовернором Филипин, приніс населенню перші пільги, замінюючи воєнну адміністрацію цивільною.

Тефт виконував за свого життя множество ріжних державних урядів і місій. Всюди виявляв себе совісним робітником. І те множество ріжних дрібних справ, які довелося Тефтови так добре виконати, довело одного з його критиків до заключення, що „Тефт був великою людиною у дрібних справах". Так і дійсно було.

БЕЗРОБІТТЯ.

V.

О скільки ходить о зараджування безробіттю, яке є випливом суспільних умов, то відай найширшу програму виставило Американське Товариство для Справ Безробіття.

Першою зарадою є

ПУБЛИЧНІ БЮРА ПРАЦІ.

В Америці з давен дається відчувати потреба бюр праці, при помочи котрих робітник мігби найти собі роботу скоро й дешево й де підприємець мігби найти осбі робітників. Колись се посередництво праці було підприємством приватних людий. Се показалося непрактичним. Ріжні надужиття показали, що се поле повинноби належати радше для суспільного підприємства, себто для уряду. Стали заводити бюра праці урядові. Нині є бюра праці стейтові та міські. Та все те ще не розвинене так, якби собі можна сього бажати, як сього вимагає добро робітників. Передовсім між бюрами стейтів нема такого звязку, як сього треба для відповідного ведення посередництва праці. Кромі сього треба відповідної урядової машинерії, яка вязалаби всі такі урядові бюра по цілій Америці в одну цілість, так щоби робітників можна скоро перекинути туди, де їх треба. Се булоби корисне головно для сезонових робітників, яких можнаби сейчас перекидати до відповідних робіт по закінченню сезону. Таке бюро малоби збирати дані про стан робіт кождого дня в році; про те, кілько й які робітники працюють, як довго і такі инчі дані.

Другою зарадою булиби

ПУБЛИЧНІ РОБОТИ.

Кождого року уряди міст, стейтів і Злучених Держав наймають богато робітників для ріжних публичних робіт для сих установ. Сюди зачислити треба такі роботи, як: копаннє каналів, прокладанна водопроводів, поправу доріг, мостів, парків, будову публичних будівель, і таке инче. По ріжних европейських краях практикується так, що сі публичні роботи не ведеться однаково через увесь час, але сезоново, при чому сезон на публичні роботи вибирається так, щоби він випадав на час слабшого руху по приватних підприємствах. Таке саме можна би практикувати й в Америці. Треба отже в час кращого промислового руху здержувати публичні будови, а зате пускати їх у часи промислового застою. Щоби робітники не покладалися виключно на сю роботу, радять платити за сі роботи дещо менче, а також ще треба дивитися за тим, аби се не була „ратункова робота" або спеціяльно „роблена робота". В сей спосіб заховано би самопошану робітника та зробленоби суспільну роботу.

РЕҐУЛЯЦІЯ ПРОМИСЛУ.

Нема сумніву, що й сей спосіб не вспівби зарадити всему безробіттю, яке розвивається в промислових краях час від часу. Навіть при найкращім зужиткованню бюр праці й розділу публичних робіт усе ще лишається богато хронічного безробіття, яке заприроди річий мусить викликати деморалізацію робітників і деморалізацію підприємців. Робітника деморалізує те, що він не може бути певний роботи, а підприємця те, що він не певний промислового руху, що він бачить в руху занадто великі вагання. Треба якогось способу для зрівноваження і вирівнання сих вагань. Треба підприємцям мати порозуміння між собою щодо сезонів. Треба їм управильнити роботи так, щоби вони були розложені більше рівномірно на весь рік. Требаби кращого порозуміння між робітниками й підприємцями та між споживачами й продуцентами. Треба, щоби всі чинники господарського життя розуміли краще свої потреби та як вони відбиваються на все життя та усували недостачі дорогою порозуміння.

Дещо з того можнаби зарадити дорогою добровільної угоди, а багато инчого требаби зарадити хиба дорогою урядової реґуляції.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ.

В ріжних европейських краях уже від довшого часу заведено обезпечення проти безробіття. Очевидно, як усяке обезпечення, так і обезпечення від безробіття не усуває безробіття, а тільки повертає людині шкоду, яка на неї паде через безробіття. Се й є вже вершок того, що при теперішних умовах можна зробити для заради безробіттю.

Та обезпечення від безробіття се незвичайно трудне обезпечення. В Европі пробовано ріжні способи обезпечення, бо кождий спосіб виказував скоро певні недостачі. Доперва по довгих пробах удається там виробити добру форму обезпечення. Треба тут робити так, щоби відшкодовання на случай безробіття було певне; щоби воно не деморалізувало робітника, себто не наклонювало його до безробіття; щоби не обтяжати занадто громадянства; щоби робітники по безробіттю повертали чим скорше до роботи без ослаблення своїх фізичних сил і без ослаблення охоти до праці.

ДОДАТКОВІ МІРИ.

До сих чотирох головних зарад Американське Товариство для Справ Безробіття радило ще ряд додаткових мір, які сі головні заради доповняють.

Сюди треба зачислити приміром зменченнє годин праці. Се відбилосяби корисно на здоровлю робітників, а рівночасно далоби заробок додатковому числу робітників. Узагалі поліпшення машинерії досі йшло на користь успішних підприємців. Тепер робітники домагаються, щоби з того користали робітники хоч у сей спосіб, щоби по винайденню нової машини зменчувано їм час роботи.

Радять далі зменчувати число дуже молодих робітників. Ще инчі радять обмежити на все еміґрацію.

Словом, як каже одна юнійна заява: „на всякий случай, добро робітників, занятих і безробітних, робітників і їх родин, та добро всего громадянства вимагає як найскоршої розвязки проблєми безробіття".

Інж. М. Сціборський.

ПЛЯН ЮНҐА.

У відмінність до пляну Доса, який мав на меті лише тимчасове урегулювання репараційних справ, плян Юнґа має остаточно ліквідувати репараційну проблєму на основі існуючої політичної рівноваги та упорядкованих господарських та валютових відносин. Він остаточно определює загальну суму репарацій в розмірі 36 міліярдів зол. марок. Вказана сума має виплачуватися на протязі 58 років. Річні рати погашення репарацій встановлюються на 2,050 міл. зол. мар. Сплату рат побудовано щодо розміру по схемі зростаючої та спадаючої кривої, з таким розрахунком, що на протязі перших девяти років суми річних рат є меншими від встановленої пересічно (2,050 міл. зол. марок) і досягають її на десятому році. Після цього рати збільшуються від пересічної у відповідній пропорції на протязі дальших 25 років. З 1965 року суми річних рат зменьшуються аж до кінця ліквідації репарацій в 1988 році.

Встановлені пляном Доса так звані „індекси добробуту" (в залежности від яких збільшувалися виплати Німеччини) касується, як рівнож зноситься економічну контролю. Весь розмір належної до виплати репараційної суми поділяється на дві частини. Одна з них має так зв. „безумовний" характер, себто не підлягає щодо виплати жадним відроченням і вноситься щомісячними частками. Ця неохоронена частина репарацій комерціялізується шляхом емісії спеціяльних облігацій на суму 300 міл. долярів, з якої 200 міл. долярів поступає в розпорядження союзників, а 100 міл. дол. Німеччині. Таким чином шляхом комерціялізації „безумовної" частини німецьких репарацій досягається з одного боку вплати репараційного боргу, а з другого постачається Німеччину зовнішними позичками, які вміщатимуться в ріжних галузях її господарства.

Комерціялізація репарацій має, як гадають союзники, і свої плюси психольоґічного порядку. До часу принятгя пляну Юнґа репараційні виплати мали для Німеччини замаскований характер контрибуцій, що випливало з військової поразки. Комерціялізація репарацій, на думку переможців, надасть репараціям в очах світової, а передовсім німецької опінії характер і форми звичайних грошово-комеріційних трансакцій.

Сплата девізами другої частини репарацій може відкладатися на відповідний термін шляхом мораторії, який зміняє досівську „оборону трансфер". Мораторію можна встановлювати у випадках дійсної необхідности — (як наприклад господарські кризи), коли трансферовання девіз моглоб викликати ускладнення в господарському житті Німеччини. Заяву про мораторію Німеччина зобовязана подавати за 90 днів наперед, після чого вона може бути дозволена на протяг не більше двох років. Затримані в час мораторії виплати автоматично виплачуються додатковими щомісячними вкладками.

На випадок припинення виплати з боку Німеччини окрема комісія при Банкові Міжнародних Виплат має вияснити причини цього припинення. На підставі її висновків держави можуть удаватися до Міжнародного Трибуналу в Газі і коли останній сконстатує злу волю Німеччини в припиненні сплат, то держави одержують по відношенню до неї „волю чинів".

Найцікавішим центральним місцем у пляні Юнґа є утворення Банку Міжнародних Виплат, який стає в положення зверх-банку, реґулюючого всіми процесами міжнародніх економічних зносин. Банк переводить операції по одержанню й розподілу репарацій та комерціялізації їх „безумовної" частини. Його капітал складається з вкладок центральних банків держав, які мають у нім право голосу. Згідно з ідеєю пляну Юнґа, Банк має являтися ніби міжнародньою розрахунковою палатою, повинен стабілізувати векслевий курс та утримувати міжнародній кредит. Він вестиме інвестування репараційних виплат та фінансовання окремих країн, їх промисловости і торговлі. Таким чином Банк Міжнародніх Виплат стає осередком світових економічних звязків та державних центральних банків. Банк перебуватиме в Женеві і як інституція міжнародного характеру звільнятиметься від усяких оподаткувань. Такий, в коротких рисах, зміст пляну Юнґа у тому вигляді, як його приняла друга Женевська конференція.

Загалом беручи, принятгя пляну Юнґа означає полекшення для Німеччини в порівнанню з виплатами після пляну Доса. Це полекшення виявляється в зменшенні репараційних рат та їх комерціялізації, яка дасть можність використовувати частину репарацій для господарських потреб переможених. Неабияке значіння має й право мораторії, яке до деякої міри забезпечить фінансову господарку дебіторів від порушень викликаних репараційними тягарами. Корисним є принятий модус внесення річних сплат, менших на протязі перших десяти років від встановленої пересічної норми. Цей модус допоможе переможеним легше вивязуватися зі своїх зобовязань в перших, найбільш критичних роках їхньої економічної стабілізації. Визначення загальної суми репарацій має також чимале значіння. Знесення економічної контролі розвязує руки в напрям-

В. Будзиновський.

ВЕСЕЛИЙ ДВІР.

Оповідання.

(12)

Вернувши з Кременчука, ротмістр Казімеж Тшебінський пішов просто до гетьмана Тетери і став розказувати. Скінчивши оповідати, що козаки в Кременчуці думають про намірений Тетерою і Ляхами похід на Лівобереже, сказав:

— З усього того, що я там вчув, найцікавіше буде мабуть се, що між деякими вашими старшинами і деякими старшинами Бруховецького є заговір проти вас і проти Бруховецького. Як вже повалять вас і Бруховецького, та виберуть собі иншого, спільного гетьмана, то їх заговір обернеться спершу проти Польщі, потім проти Москви.

— Кого хочуть мати там спільним гетьманом і хто з моїх старшин в заговорі, не знаєте?

— Не скажу, бо й у Кременчуці того не знають. Лиш одно сказали мені, що агентом і шпіоном заговірників у вас є ваш канцелярист Бендик.

Тетера розсміявся.

— Хтось вас надув. Бендик? Найвірніший мій пес?

— Найліпшими шпіонами ворога бувають саме найвірніші пси. Себто такі, що найліпше грають комедію вірних псів.

— Бендик вже нераз приніс мені дуже цінні вісти.

— Може на те, щоби мати змогу ще цінніші винести.

— Не виключене. Раз було так, що саме тоді, коли Бендик привіз мені з того боку цінні вісти, ще цінніші дістав Бруховецький. Не знати, яким способом довідався про важні рішення дуже довірочної воєнної ради.

— Се міг зробити хіба один Бендик.

— Чи то не він звінчав вас з донькою Матковичевої?

— Він. Переодягнений за ксьондза грав свою комедію дуже добре. Вперід висповідав доньку і маму, та ту сповідь переповів мені. Якби не та сповідь, то я баби був би не пізнав і був би не ризикував цілої тої авантури. Аж по сповіди, вже знаючи, що бабі в голові, та що донька дуріє за мною, я рішився з дівкою будьтоби звінчатися. Звінчав нас Бендик в замковій каплиці. Зробив се так зручно, що ліпше не втяв би сам примас. Як то правда, що Бендик знюхався з ребелізантами, то він мені дуже невигідний. Готов про той шлюб розголосити передчасно і я буду мати клопіт. Або хвилевої вигоди не буду мати, як возьму Кременчук і там на якийсь час лишуся, або будуть мене припирати до муру і мені тяжко буде спекатися тої будьтоби жінки. На добавок, як не дістану в мої руки обох сотників, готові оба пімститися. Наробив я собі біди!

— Добре, що ви мене перестерегли. Військові тайни мушу обезпечити. На замковім подвірю стоїть постійно шибениця, бо майже нема днини, щоби когось не повісили.

— А як він не винен? Як се, що я привіз, бабська сплетня?

— Бендик не буде перший ні послідний. Вже неодного невинного передала катови сплетня. Годі ждати і когось слати на шибеницю аж тоді, коли той хтось вже наробив біди. Для обезпечення корони треба його перейняти. Як він справді невинен, то буде жертвою для добра батьківщини. Такі йдуть просто до неба.

На стіні коло дверей висіла мосяжна бляха, коло неї паличка. Тетера вхопив паличку і, вдаривши нею бляху, задзвонив. Прийшов козак і почув приказ гетьмана:

— Нехай сюди прийде Мурат.

За хвилю прийшов отаман татарської сотні, що виконувала смертні присуди. Гетьман спитав:

— Нині маєш яку роботу?

— На жаль, не маю ніякої.

— Канцеляриста Бендика звязати, приставити під шибеницю, дати двацять пять буків і повісити. Як спитає, за що, скажи, що не знаєш. Пішов!

— Мурат відвернувся і вийшов. Звернувшися до ротмістра, Тетера сказав:

— В неділю возьмете Кременчук, Потоки і Переволочну. Додам вам три сотні найвірніших козаків.

— Брати піду, але чи возьму, Бог святий знає.

— Як при такій помочи обох бабів не возьмете, то дасте доказ повної нездарности. Надіюся, що вже в ночи з понеділка на вівторок буде у мене ваш гінець з добрими вістями, так щоби я в середу міг побалакати з королем. В надії, що вже в середу з неділі ротмістр Казімеж Тшебінський буде полковником, відпускаю вас. Бувайте здорові!

Виходячи з замку, ротмістр пройшов попри шибеницю. Затрусився, бо на ній висів той, що його звінчав з Оленою; той, що йому дав пару роскішних ночей. Тепер Казьо не сумнівався, що повис чоловік цілком невинний. Як хто мав би причину повісити його, то хіба лиш вороги Тетери і вороги польської річипосполитої. Коли ротмістр вийшов поза мури замку, метушня в його душі утихомирилася. Хоч Бендик може не був зрадником політичним, то всеж таки міг колись його зрадити, отже погадав собі:

— Добре сталося. Моя совість чиста, бо не я повісив його, а гетьман Тетера.

В четвер до Кременчука приїхав переволоцький сотник Харина, бо чув, що в четвер буде з Переяслава вертати Тимкович і по дорозі поступить до Димецького. Тимкович справді надїхав і всі три сотники зійшлися в замку у Димецького. Тимкович розказував:

— Бруховецький вже знає, що ладиться великий похід Тетериних козаків і польського війська на завойованнє Лівобічної. Дуже здивувався, коли я йому переповів плян, який нам розказала була Матковичева. Сказав, що се мабуть бабські вигадки. Хоч не думає, що наш кут цілком безпечний, то всеж таки наших козаків задержав у себе, бо у нього під рукою невелика сила і мабуть невелика та не цілком щира буде поміч Москалів.

— Наші з того боку не переказували що нашим з сього боку? — спитав Харина.

— Переказували та покищо небогато. В сій війні вони хочуть Ляхам помагати так, щоби як найбільше ослабити силу польського війська і як найбільше щадити козацтво по обох боках. Того, щоби король, чи Тетера усадовилися трівко на Лівобережу, вони не хочуть. Гадають, що до того не прийде. Нам радять грати подвійну гру, як і де треба буде. Як яке місто можна вдержати, то держатися за всяку ціну і не здаватися, хочби й козацьким полкам. Як де нема надії видержати облогу, то здаватися, будьтоби доброхіть переходячи під владу короля. Се на те, щоби ворог не руйнував городів, не вимордовував населення, та щоби не вигибало козацьке лицарство, яке буде потрібне тоді, коли проти Тетери і його опікунів повстане вся Правобічна, проти Бруховецького і Москаля — Лівобічна.

— Коби хто згори міг знати, чи годен буде оборонитися, чи ні! — замітив Димецький.

— Треба мати добрих звідунів, щоби знати, яка сила ворога.

Побалакали ще хвилю і Тимкович звернувся до Харини:

— Ідемо? Аж до мого гнізда одна нам дорога. Як схочеш, переночуєш у мене і досвіта поїдеш далі.

— Я волівби на годинку до веселого двора. У Матковича медок несогірший.

— Дотого ще дві красуні. Чи ти не до котрої з них?

Тимкович вже знав, що Харина горить до одної, але при другім, мабуть також залюбленім, не хотів сказати.

— Я до обох, бо обі гарні — Харина відповів сміючися.

— І я піду, бо й я до обох — додав Димецький.

Тимкович почіхався в потилицю і каже:

— Дівки нічого собі: І я до котрої з них прилип би, якби не Матковичева. Та баба чогось то осоружна мені. Як вчує, що я що лиш вернув з Переяслава, зачне балакати зі мною про військові справи, буде випитувати. І, правду кажучи, я був би там пяте колесо. Нас три, дівки тільки дві. Для одного не стало би дівки. Очевидно, для мене, бо ви оба були перші і мабуть першими лишитеся. Ви причепитеся до дівок, чи дівки до вас, мені лишиться баба... Як вас вже так пре до тих дівок, то ідіть оба. Я лишуся тут. Я й так здорожений, припічну.

(Дальше буде)

кax внутрішньо-економічної діяльности. Нарешті ратифікація пляну Юнґа дає Німеччині конкретні досягнення державно-політичного порядку, у вигляді звільнення від союзових військ окупованих смуг.

Принуття цього пляну ніби касує стан попереднього політичного напруження та поділу світу на переможців і переможених. Німеччина, а з нею й инші країни, що програли війну, знову входять в „родину народів" як її „повноправні й рішаючі" члени. Здавалосяб — автори пляну Юнґа дійсно керувалися при його зложенню єдиною метою — створяти стан сталого миру й ліквідувати наслідки війни в загальних інтересах — побідників і побіджених. Справді, чи наведені полекші не є доказом річевости тих оптимістичних тверджень, що „світ стабілізуєтся", що на місце попередніх зброєнь, тайних імперіялістичних зазіхань, стремління до взаємного визиску — приходить пора згоди народів, ясність їх відношень, означености їх стремлінь і „політики отвертих дверей"?

На бенкетах ґаґської конференції, яка приймала плян Юнґа, було сказано багато „гарних" слів і виказано немало широких „шляхотних" жестів. Переможці не скупилися на запевнення, що вони трактують переможених „як рівних", від яких „в значній мірі залежить проблєма миру".

В дійсности плян Юнґа це спроба побідників укласти у відповідні рямці істнуючі економічно-політичні розбіжности, які все з більшою силою колихають верзальську рівновагу. Проблєма опановання ринків, стремління до експанзії та закріпленого панування, які недвозначно виказують потуги сучасности, і під цю пору є незмінним, рішаючим та означуючим дальший хід історичних подій. Недавні учасники побіди, які на початку мали спільний фронт, вже втратили спільність політичного напрямку та цілей. У їх відношенні між собою з усе більшою виразністю починають виявляти відосередні сили. При такому стані задержання попередньої отвертої репресивно- експльоатаційної політики супроти переможених не могло вважатися оправданим.

Дійсність довела, що живі організми розбитих держав занадто сильні, щоб можна було сподіватися на вихід цих останніх до політичного тиражу. Спеціяльну увагу союзників викликає Німеччина. Як не тяжкі були для неї умови миру, як не сильні були тенденції союзників параліжувати її розвоєву снагу — вона поволі з усе більшою твердістю кладе свою руку на вагу світової рівноваги. Тиснена тяґаром репарацій, Німеччина виковує свій народньо-господарський орґанізм, виступає конкурентом на монополізованому переможцями світовому ринкові, виказує претенсії до втрачених кольоній. Хто зна, чи її зростаюча потуга не схоче зробити спроб реванжу?... Для союзників було краще змінити отверту політику визиску на формулу порозуміння, згоди і співпраці — забезпечиши собі одночасно можливість дальшого її репараційного використання.

Плян Юнґа, даючи переможеним вимушені уступки, вистарчаючі лише для того, щоб утримати їх при житті, втягає їх в орбіту реґулюючих впливів побідників зручно побудованою економічно-фінансовою системою. Банк Міжнародніх Виплат це центр світових економічних відносин. В його завданнях полягає контроля господарської діяльности переможених і витворення конюктури, спираючоїся для переможців. Це осередок, який параліжуватиме кожду спробу цих перших порушити конюнктуру і забезпечуватиме їх дальше використання.

Не диво, що плян Юнґа викликав таке невдоволення, огірчення та навіть обурення в країнах, що програли війну. Чи буде він принятий і чи в стані буде забезпечити дальшу стабілізацію міжнародніх відносин? Відповідь буде, бо за ним аргумент переможньої сьогодня сили. Але чи зявиться він основою тривалого миру? Накиненого ним ярма покривджені народи не схочуть нести до кінця, якщо зможуть „не схотіти". Все залежить від тих напрямних, по яких підуть політичні події майбутнього.

Бо зміст історії лишається одинаковим, з незмінними тенденціями, фільософією і льоґікою. Льоґікою сильних і гострих зубів...

(Конець)

— Як довго була ти заручена з Юрком?

— Направду не можу сказати тобі того, бо мій годинник саме тоді був зіпсувався.

ПОВІДОМЛЕННЄ

Отсим повідомляється членів і членкинь СІЧИ ЧОРНОМОРСЬКОЇ з НЮ ЙОРКУ, що ми змінили свій осідок-помешкання з улиці 7-мої на улицю 8-му (St. Mark's Pl.), під число 63, між 1-ою а другою Евнею, на першім поверсі.

Тому проситься всіх членів та членкинь, місцевих і позамісцевих, прибути на ЗБОРИ, в ЧЕТВЕР, 13-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1930, які відбудуться точно в год. 8-мій вечер, бо є важні справи до полагоджування, а переважно, що для нас Січовиків-Чорноморців це рідний край та справа висилки грошей.

Дальше, ми Січовики закликаємо всіх бувших членів та членкинь, котрі з причин особистих чи там інших оставили орґанізацію, і просимо прибути на наші сходини та подамо собі руки до дальшої праці, а тим ми прискоримо розвязати кайдани, якими закутий наш весь Український Народ, бо тільки ділом довершимо та дійдемо до ціли, а всякі амбіції, ще тільки скріплення ворожого табору, а нам, Січовикам, Україна понад все. — Тому не жахайтесь, не стидайтесь, не викручуйтесь, не давайте причин, не обороняйтесь працею, приходіть всі, бо знаємо, що наших бувших товаришів начислиться до сотні, які оминають Січ через підшепти ворожих нам організацій та інших причин чи особистих, що абсолютно не має нічого спільного з всеукраїнською національною справою. Це не нам ласка, а тільки для добра нашої нації; колиж ні, покличемось через часопись про причини. Називати себе Українцем, то треба ним й бути!

Даємо до відома всім українським Товариствам, котрі не мають вигідного місця на збори чи всякі сходини, нехай зголосяться до нас, а ми радо дамо місце на всякі сходини чи збори.

Льокаль наш простору великого, є пять кімнат, саля на збори, відповідна на всякі балі та підприємства. — Здорові були! 59

СІЧ ЧОРНОМОРСЬКА: сотник Іван Гриник, секретар Евген Драгінда.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

УКРАЇНСЬКІ ГУЦУЛЬСЬКІ ВИРОБИ В АМЕРИЦІ.

Від літ мріяв кождий свідомий Українець про те, якби поширити межи Американцями українські гуцульські вироби і причинитися в той спосіб до фінансового піддвигнення наших гуцульських різбарів та до здобуття доброго імени для українського торговельного мистецтва. Мрії однак неможливо було сповнити прямо ізза сього, що не було чоловіка, котрий віддавсяби такому ділу цілим своїм еством.

Аж ось прибув недавно до Ню Йорку звісний артистрізбар, знавець українського мистецтва, Василь Якібюк, котрий по своїм кільканайцятьлітнім побуті в Америці обїхав Гуцульщину, навязав там звязки з різьбарами і знова повернув до Америки. Маючи вроджений талан до гуцульської різьби, довголітну практику і знаннє американського бизнесу, п. Якібюк заінтересував тісний кружок нюйоркських громадян сею справою і при допомозі Калини Лисюка та Мирона Сурмача заложив для поширення гуцульської штуки в Америці окрему корпорацію, Українську Мистецьку Спілку — Юкрейніян Арт Ком., з осідком в Ню Йорку, в Українськім Домі, ч. 30 Іст 7-ма вул. і тут примістив також свою робітню.

Кождий Українець, що оглянє гуцульські вироби, так і сейчас хоче їх купити для себе. А образовані або богаті Американці таки очий не можуть звести з сих прегарних річий. Деякі підприємства, як ось Ванаймекер, відразу заявили, що візьмуть сі вироби на продаж, коли їх буде така скількість, що можна буде заспокоїти домаганнє, бо інакше нема чого показувати їх на торзі.

Власне тепер ведеться праця, щоби зискати доволі капіталу і за нього замовити в краю достаточну скількість гуцульських виробів, щоби ними обділити покупців. Пожаданим було би, щоби сей капітал зложили самі Українці і в той спосіб задержали контролю спілки в своїх руках. Через те не лише запевнять Українці добре імя українських артистичним виробам, але зроблять таки добрий бизнес, бо того рода виробів ще ніхто в Америці не продає і нема навіть страху про якунебудь конкуренцію.

Над сею справою повинно застановитися поважно наше громадянство, яке мріє про здвигнення українського бизнесу в Америці.

Світозір.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Призначив свою платню на бойову справу.

До Обєднання Українських Організацій надіслано слідуючого листа:

Я, нижче підписаний, був цілий рік рекордовим секретарем Українського Демократичного Клюбу в Ню Йорку. За це дістав я титулом заплати за роботу $50.

Та мені ніяково брати ту заплату, коли бачу, що наша рідна земля кровавиться, а тюрми заповнені нашими політичними вязнями. От і тому пересилаю в тім листі $50 і прошу Обєднанне переслати ту суму до рідного краю на допомогу тим, що ведуть бойову акцію і боротьбу з окупантами.

Яків Гаврилко,
Ню Йорк, Н. Й.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться 14 березня, в гали Укр. Нар. Дому, 72 Моріс Ст. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Уряд буде відбирати вкладки від години 7-мої вечером. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. Члени, довгуючі за 2 і більше місяців, коли не прийдуть на сей мітінґ і не заплатять, будуть суспендовані. Родичі за дітей повинні платити стало що місяця, бо уряд не може побирати на се грошей з каси товариства. Старайтесь прибути на сей мітінґ і привести з собою нових членів. — С. Безушка, предс.; Н. Наконечний, фін. секр. 196 Zabriskie St.; О. Мендак, рек. секр.

ВІЛК БЕРІ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 223, подає до відома своїм членам, що квартальний мітінґ відбудеться 16 березня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Напоминається членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся на сей мітінґ член заплатить кару після статута. — Петро Маліборський, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пр. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Політ. Клюбу, 708 Вест Лакована Еве. Проситься членів прийти на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих проситься прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Михайло Годованець, секр.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в годині 3-ій пополудни, в гали церковній. Проситься членів не посилати дітий або жінок на мітінґ заплатити місячну вкладку, а тільки є обовязком кождого члена бути на мітінґу самому, бо є дуже важні справи до полагодження. Котрий член не буде присутний на мітінґ без важної причини, мусить заплатити кару 1 дол. — Микола Рутько, предс.; Петро Геман, секр.

АМБРІДЖ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що згідно з ухвалою з дня 9-го лютого ц. р., мітінґи перенесено з другої неділі по першім на третю неділю по першім. Мітінґи будуть відбуватись як слідує: March 16, April 20, May 18, June 15, July 20, August 17, September 21, October 19, November 16, December 21. Після ухвали кождий член має платити точно свої вкладки. Колиб член не заплатив оден мітінґ і не явиться на другий, буде суспендований. — Михайло Фук, секр.

МАКАДУ, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 7, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в годині 4-ій попол., в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглі вкладки. — А. Капітула, предс.; Петро Пухир, секр.

ІСТОН, ПН. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній при 4-тій вулиці. Кождий член повинен явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Контроля здасть звіт за три місяці. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Дижевський, предс.; Ф. Саґатий, кас.; М. Колодруб, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в Укр. Школі на Ривер Стр. Мітінґ розпічнеться точно в годині 12-тій. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Напоминається довгуючих членів прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Рівнож проситься всіх тих, що еще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, щоби вписали їх в тім місяці. Не відкладаймо на завтра, бо не знаємо, хто його дочекає. — Гр. Сайкевич, голова; Т. Мороз, кас.; П. Саламаха, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 317, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в суботу, 15-го березня, в годині 8-мій вечером в церковній гали. Проситься членів і членкинь явитись на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мих. Дидик, предс.; Іван Кіщак, кас.; Мих. Даньків, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в годині 2-ій пополудни, точно в гали де звичайно. Проситься членів явитись на сім мітінґу в означенім часі, бо є дуже важні справи до вирішення. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости найдальше до 22-го с. м., бо в противнім разі будуть суспендовані, без виїмку, хто се буде. В сім місяци будесь приймати нових членів без оплати вступного, тож кождий член повинен постаратись о нового члена і використати нагоду. Ті члени, котрі ще не вписали своїх дітей до Молод. Союза, повинні вписати на сім мітінґу. — Ів. Дорофей, предс.; А. Іванів, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любой, від. 370, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 16 березня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній, 127 Парк улиця. Проситься всіх членів прибути на час. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. — К. Марущак, предс.; Й. Децембер, секр.

ДІТРОЙТ, МІЦ. Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що чвертьрічний мітінґ відбудеться в годині 1 пополудни, в неділю, 16 березня, в гали парафіяльній при Clippert і Edward улицях. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — П. Пошивак, предс.; В. Шеремета, кас.; В. Бартош, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, постановило на мітінґу дня 2. березня (марта) змінити день і місце відбування мітінґів. Перше мітінґи відбувалися в першу суботу по 10-тій, а від тепер у першу неділю по 10-тім. Вони будуть відбуватися в церковній гали, 35 Мортон Ст., в годині 1-ій пополудни. — Олекса Витязь, рек. секр. 59-60

ЛЮРЕЙН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 34, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня (марта), в гали церковній при East 31st St. і Charlston Ave., в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів і членкинь явитись на сей мітінґ та привести бодай по одному новому членови. Довгуючих членів проситься вирівнати свій довг за 1929 рік і за сей рік, бо в противнім разі будуть суспендовані і втратять право до запомоги до цілого року. Не явившийся член заплатить кару після ухвали на мітінґу. — Іван Бандирський, предс.; Іван Чмирид, фін. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 15 березня, в годині 7.30 вечером, в Укр. Гор. Клюбі 618 W. Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на сі збори в означенім часі. — Р. Рубльовський, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. І. Франка, від. 253, повідомляє, що мітінґ відбудеться в годині 2-ій пополудни в неділю, 15 березня, в гали українській. Проситься членів вирівнати свої довги. Будуть важні справи до полагодження. Не явившийся член буде караний після ухвали. — Д. Харко, пр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що чвертьрічний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Гор. Клюбу, 29 Jackson St. Є важна справа щодо статута Товариства і другі справи. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Ник. Чолій, предс.; Василь Мандзій, секр.

ТАВНТОН, МАСС. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє своїх членів і члениць, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в годині 2-ій пополудни, в товариській гали, 14 Maple Ave. Проситься всіх членів явитись на час, бо маємо дуже важні справи до полагодження. — К. Сідзінський, предс.; І. Пашковський, секр.

ПОРТ ДЗЕРВИС, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 198, повідамляє всіх членів і члениць, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в Івана Фучило на R. R. Ave. Проситься кождого члена і членицю на сей мітінґ прибути, бо маємо кілька справ до полагодження. Не явившийся на цей мітінґ член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Даниїл Потятинський, предс.; Вас. Оогорілка, секр.; Григ. Лисяк, кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16 березня ,точно в годині 1-ій пополудни, в домі Укр. Амер. Горожан на Френклін ул. Позаяк дуже важні справи є на порядку деннім, взивається кождого члена бути присутним на час і щоби кождий вирівнав свої залеглости, бо інакше буде наражений на суспендовання. — Волод. Сеґінь, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 22, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться 15 березня, в годині 8 вечером, в Народ. Домі, 101 Ґрент Ст. На тих зборах будуть полагоджувані справи, тому присутність всіх членів конечна. — Гр. Бардак, предс.; Вас. Косців, кас.; Мих. Кіт, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 16 березня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній, під ч. 47 Hope Ave. Проситься членів явитись на збори, а довжних проситься вирівнати свої місячні залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — В. Сметана, предс.; І. Долинський, кас.; М. Табачук, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 73, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в What-Cheer Hall, 653 N. Main St., cor. Randall St., в годині 1-ій пополудни. Всі члени повинні явитись на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. — М. Свідер, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє, що чвертьрічний мітінґ відбудеться в неділю, 16 березня, в годині 2-ій пополудни, в гали Мих. Неґребецького, 84 Норт Рівер Стр. Є важні справи до полагодження тому проситься всіх членів бути присутними на мітінґу. — Тодор Катулька, пр.; Йосиф Кривий, секр.

ДЕНБУРИ, КОНН. Бр. св. О. Николая, від. 381, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 16 березня, в год. 2-ій пополудни точно, в гали Коркордя. На сі збори кождий член має явитись на означений час, бо інакше буде караний після ухвали. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглости на сім мітінґу, будуть суспендовані. — М. Маркевич, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Подається до відома, що звичайні збори Тов. ім. Ів. Франка, від. 306, відбудуться 15 березня, в домі тов. Сефана Берези на Roselle St., в годині 7-ій вечером. Проситься членів прибути на сі збори на означений час, бо се квартальні збори. Уряд і контроля здадуть справоздання. Є і другі важні справи до полагодження. — Теодор Федуняк, гол.; Марія Антонів, кас.; Василь Моссора, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 15 березня, в годині 7.30 вечером, в гали церковній на Ґренд ул. Проситься членів прибути на означений час. Також проситься членів складати свої жертви на Сиротинець на сім мітінґу. — А. Данилик, предс.; Н. Моссора, секр.